

בעהשית

שבע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת תצוה ופורים תשפ"ג

גליון ב' אלפים נ"ז

שנה ל"ט • גליון ב'

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרשת תצוה תשל"ד

- בדור האחרון הוא גמר הבריור, כאשר מצד אחד יראי ה' מתחזקים ביראתם ואמונתם ומצפים לישועת ה', ומצד שני הרשעים מתחזקים בתוקף רשעותם.
- לפני ביאת המשיח לא יהיה עוד דרך ממוצע של בינונים, אלא רק שתי דרכים, או להיות ירא ה' בשלימות, או רשע גמור בשלימות, ובריור זה הוא סימן כי קרובה ישועתנו לבוא.
- כשחל פורים בערב שבת אי אפשר לקיים מצות לבסומי בפוריא, וזהו סימן שהגאולה קרובה לבוא, שאף שימי הפורים לא יבטלו אז, אבל לא יהיה עוד חיוב לבסומי בפוריא.
- מדברי הרמ"ק שעתידים האומות לבקש להשמיד את ישראל על שהקימו להם מלכות, וכתב יש', קצת אותיות מתיבת 'ישראל', כי הכוונה על אלו שהם אינם יהודים ממש.
- עמלק יצא מזרע תמנע שביקשה להתגייר ואברהם יצחק ויעקב לא קיבלוה, ומאז נוטרים זרע עמלק שנאה לישראל, ולכן הם מבקשים להכניס בבני ישראל גרים מזויפים ותערובת פסול של ערב רב.
- אי אפשר לנו לקיים מצות מחיית עמלק, כי אין אנו יודעים מי הוא מזרע עמלק אחרי שהתערבו גם בתוך מחנה ישראל, ורק הקב"ה לבדו יקיים כי מחזה אמחה את זכר עמלק.
- הצרות הגדולות ביותר במשך הדורות נעשו על ידי משומדים או גוים רשעים שאמרו עליהם שהם מזרע ישראל.
- גם בקרב הערב רב שהתערבו בישראל, יתכן שיש ביניהם מי שהתקרב תחת כנפי השינה והתגייר כהלכה ודינו כיהודי, ועליהם אנו מבקשים ועל גרי הצדק יהמו רחמין.
- על אבני החושן נחקקו שמות השבטים ואברהם יצחק ויעקב, להעלות זכרונם לטובה שכולם כשרים ומייחסים אחרי האבות ואין בהם תערובת פסול.
- כאשר יהיה גמר הבריור שיתבררו הערב רב מתוך בני ישראל אז תבוא הגאולה.

לפורים

- מהקדושת לוי שהצדיקים בעבודתם מביאים שמחה על כל העולמות.
- השמחה היא רק נחלת הצדיקים עובדי השי"ת. לא כן הרשעים שאין השמחה מנת חלקם כלל, כי צד הטומאה הוא שורש העצבות.
- הזמן קינא בבני ישראל וחמתו בערה בו אודות שמחת החיים שלהם.
- מייחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארוור המן לברוך מרדכי, לרמז שבטחונו ואמונתו בהשי"ת לעולם לא ימוט.
- טבע היהודי הדבוק בהשי"ת להיות בשמחה תמיד.
- בבוא מועד גאולתנו יפדה השי"ת גם את אלו שיהדותם נחשפה רק על ידי זה שהשונאים רדפום.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פניני קודש על מגילת אסתר

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בהדרת קודש וברגשי כבוד משגרים אנו בזה בשם כל הקהל הקדוש
ברכות לראש משביר קדם עטרת ראשנו ותפארתנו

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון קדשו במזלא טבא וגדיא יאה
שמחת הולדת הנין שיחי

בן בכור לנכדו הרה"ג מורינו יוסף שמואל דוד לייזער שליט"א
חתן בנו הגה"צ מורינו יחזקאל שרגא ברוך שליט"א
רב ואב"ד קרית צאנז נתניה

והברכה אחת היא לסבים הדגולים

הגאון"צ רבי יצחק אריה ליבוש היילפרין שליט"א
גאב"ד ראדומישלא

הרה"ג רבי יעקב שאול לייזער שליט"א
דומו"צ דקהילתנו הק' באלעד

והרה"ג רבי מנחם מענדל טוביאס שליט"א, רב דקהילת דרכי שמואל ב"ב

בקול צהלה ורינה שפתינו תרננה שיהא רעוא מן קדם ה' אוהב צדיקים ית"ש
שיזכו לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט, לתפארת השושילתא דדהבא ובית אבוה"ק,
ואך קול ששון וקול שמחה ישמע לעד במעון הקודש, אכיה"ד

נכתב ונחתם בטבעת המלך

"... ועיקר שבעקרים לטובת נשמת, שאם יודעין ממני איזה חידוש אמת

בתורה"ק, לפרסמה בשמי וללמדם בישראל..."

מתוך צוואת הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע

*

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

הרימו תרומותיכם בעין יפה וברוח נדיבה

במגבית ימי הפורים הבעל"ט

למען הפצת מעיינות הקודש

בגליונות הדברי תורה מדי שבת בשבתו ומועד במועדו

וזכותו הגדולה תגן עליכם במגן האלף

להתברך בכל משאלות לבכם לטובה

*

לתרומות בכרטיס אשראי

לפנות לטלפון 052-71 40042

דברי תורה

מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרשת תצוה תשל"ד

וסיגופים, ומי בעריכת תיקון חצות, כל אחד כפי מיסת ידו. ומצד שני אנו רואים בימינו רשעים ארורים רח"ל אשר לא היו דוגמתם מאז עמלק הרשע. בירור זה הוא הסימן המובהק ביותר שאנו עומדים קרוב לביאת המשיח (ראה עוד בשפע חיים דרשות חומש ורש"י תשל"ט, פר' בראשית, אות ז).

על דרך זה אמרתי זה מכבר לבאר את דברי הגמרא (מגלה ז, ב) מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ובפשטות הוא תמוה, איך יתכן שיבוא אדם לידי שכרות גדולה כל כך עד שלא יבדיל בין ארור המן לברוך מרדכי.

אכן יתבאר, כי הנה אף שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני, משלי רמז תתקמד) שכל המועדים עתידין ליבטל וימי הפורים אינן בטלים לעולם, אבל מכל מקום השמחה בימי הפורים לאחר ביאת המשיח לא תהיה שמחה גדולה ויתירה כמו עתה בגלות, ולא יהיה אז חיוב לבסומי בפוריא, כדרך שאמרו חז"ל (ברכות יב, ב) לגבי זכירת יציאת מצרים לעתיד לבוא, שכבר נאמר (ירמיהו כג, ז) ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם,

בתוה"ק (שמות כה, כט-ל) ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחושן המשפט על לבו כבואו אל הקודש לזכרון לפני ה' תמיד, ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים והיו על לב אהרן כבואו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד.

*

---*^ע הנה עיינינו רואות בימינו, באחרית הימים לפני ביאת המשיח, שאנו נמצאים בנגמר הבירור בין קודש לחול ובין טומאה לטהרה, כאשר מצד אחד רואים אנו שאותם יהודים כשרים שהם מזרע אברהם יצחק ויעקב הם חבוקים ודבוקים בבורא עולם, גם אחרי יותר מאלף ותשע מאות שנים של גלות, ואחרי כל הנסיונות הם עדיין מחזיקים במעוז האמונה הקדושה, הם עומדים ומחכים בכל יום ובכל רגע לביאת המשיח, ועל כך הם שופכים את לבם לפני ה' בתפילות ובתחנונים, מי באמרת תהלים בבכיות, מי בתעניות

^ע בהקלטה המצויה בידינו חסר כאן תחילת השיעור, ובקשתינו שטוחה מכל אשר יש תחת ידו הקלטה מלאה של כל השיעור, נא ימציאה לידינו כדי לפרסמה ברבים, וזכות הרבים תהיה תלייה בו.

הוא שאמרו, שהחיוב לבסומי בפוריא בשמחה יתירה הוא רק בשנות הגלות, אבל בביאת המשיח כאשר שמחת פורים תהיה מפלה לשמחת הישועה העולמית, שוב לא יהיה חיוב לבסומי בפוריא, וזה הכוונה, מיחייב איניש לבסומי בפוריא, אך החיוב הזה יהיה רק עד דלא ידע, פירוש, עד שכבר יבוא דור באחרית הימים ששוב לא יכירו ולא יידעו עוד מאנשים בינונים שהם נמצאים ועומדים באמצע 'בין' ארור המן לברוך מרדכי, היינו ששוב לא יהיה דרך ממוצע של בינונים העומדים בין הדרך של ארור המן ובין הדרך של ברוך מרדכי, אלא יהיו רק שני דרכים בלבד, שהירא את דבר ה' יהיה צדיק ויהיה נחשב כברוך מרדכי, הוא לא יכרע ולא ישתחוה להמן ולטומאה, ויגמור בלבו לעמוד איתן בדרך ה' וילחם מלחמת ה' צבאות בכל כוחו, ותמיד יעמוד בתפילה ובתחנונים בתעניות ובכיות לפני ה' שיקרב את ישועתו.

ואף אם הוא איש יהודי פשוט שרק מניח תפילין ושומר שבת, מכל מקום בשמים הוא יהיה נחשב כברוך מרדכי לפי ערך הדור, כי יאמרו בשמים שאחרי יותר מאלף ותשע מאות שנה של נסיונות קשים בגלות אם יהודי בכל זאת מחזיק עצמו באמונה, מניח תפילין ומתענה ביום תענית אסתר עד הערב וקורא את המגילה בפורים, הוא נחשב לאיש קדוש ממש כמרדכי הצדיק שנאמר בו (אסתר ב, ה) איש יהודי, אל תקרי יהודי אלא יהודי (אסתר רבה ו, ב), אשר לא כרע ולא השתחוה לצלם של המן, כי בימינו כל יהודי שיש בו אפילו רק מעלה זו שהוא אינו משתחוה לצלם,

שתהא שעבוד מלכות עיקר, ויציאת מצרים טפל לו, עיי"ש, וכן הוא גם לגבי ימי הפורים, שלאחר ביאת המשיח תהיה עיקר השמחה על הגאולה והישועה האמיתית, שאת זאת יחוגו וישמחו בפסח ובחודש בניסן שבו עתידין להיגאל (ראש השנה יא, א), ואז ישמחו בשמחה רבה ועצומה כאשר ישמחו השמים ותגל הארץ (תהלים צו, יא), ואילו בימי הפורים שלא יהיו בטלים יעשו רק איזה זכר בעלמא לגם שנעשה בימי מרדכי, אבל שוב לא יהיה אז חיוב לבסומי ולעשות משתה ושמחה רכה.

על כך באו חז"ל לתת סימן בידינו לדעת אימתי נדע כי קרוב יום ביאת המשיח, כי הנה בכל הדורות היו בקרב בני ישראל כמה מדרגות זו למעלה זו, צדיקים ובינונים ורשעים, כפי שכתבו בספרים (ילקוט ראובני, פרשת בראשית, בשם סודי ריזא; קהלת יעקב, ערך שליו ציבור; פנים יפות, פרשת אמור, עה"פ ולקחתם לכם) שתיבת 'ציבור' כשנכתבת חסרה דהיינו 'צבר' היא ראשי תיבות צדיקים בינונים רשעים, וכתבו בזה (ראה חתם סופר, פרשת ויצא) רמז בפסוק (בראשית כג, ב) והנה שלשה עדרי צאן רובצים וגו', שתיבת 'רבץ' היא גם ראשי תיבות רשעים בינונים צדיקים, וכנגדם היו שלשה עדרי צאן, וכן מצינו (ראש השנה טו, ב) שבראש השנה נפתחים שלשה ספרים, של צדיקים בינונים ורשעים.

אבל לפני ביאת המשיח, בעת גמר הכיורור, יבוא דור שלא יהיו עוד אנשים בינונים וממוצעים, אלא יהיו רק שני דרכים, או צדיקים גמורים או רשעים גמורים.

ברשות הרבים (ראש השנה כמ, ב), וכן תקנו לבטל עוד כמה מצוות מחשש זה (עין מגילה ד, ב; סוכה מג, א; ביצה יח, א), כן מצינו (תענית כו, א) שאנשי מעמד לא היו מתענים בערב שבת מפני כבוד השבת.

הן אמת שהסדר הנכון היה צריך להיות שבשנה כזו ישכימו להתפלל בפורים עם הנץ החמה, ויסיימו להתפלל בשעה מוקדמת יותר, כך שיהיה אפשר לעשות הסעודה והמשתה בשחרית, ולקיים אז מצות לבסומי בפוריא ואף לישן מתוך יינו (ראה רמ"א או"ח סימן תרצה, א), ולהיכנס לשבת שלא מתוך שכרות, ואשרי מי שיכול לעשות כן. אבל לא אכחד שאין זה דבר קל ולא כל אחד יכול להוציאו לפועל, ואף שאכן נשתדל בשנה זו לעמוד להתפלל בפורים בשעה מוקדמת יותר, עדיין קשה למהר כל כך ולאכול הסעודה בשחרית, ועל כרחק לא נוכל בשנה זו לקיים מצות לבסומי בפוריא.

וזה אחד הסימנים ששנה זאת היא שנת רצון להביא הגאולה, כי כאשר פורים חל בערב שבת ואי אפשר לקיים מצות לבסומי בפוריא, הרי זה סימן שאנו קרובים לכיאת המשיח שגם אז לא יהיה עוד החיוב של לבסומי בפוריא כנזכר לעיל. ודבר זה רואה כל אחד בחוש שאנו עומדים קרוב לכיאת המשיח, כי כשל כח הסבל ובשום אופן אי אפשר להמשיך עוד את הגלות, וזה ברור ואמת.

*

כבר הזכרתי כמה פעמים מה שכתב הרמ"ק זי"ע בהגהותיו על הזוהר הקדוש, ונדפס בתוך הספה"ק אור החמה פרישת וירא (אשר דו"ז הרה"ק

הוא אינו כורע ברך למשומדים ולכופרים ואינו מתחבר לגוים ולרשעים, הוא נחשב כמרדכי הצדיק.

מאיךך, מי שאינו בכלל ברוך מרדכי, הוא לא יהיה רק בינוני ההולך בדרך הממוצע, ולא זו בלבד שהוא ישתחוה להמן, אלא הוא עצמו יפול לשאול תחתית עד הקצה השני ויהיה בכלל ארור המן, דהיינו שיהפוך להיות שונא ישראל ויבקש לעשות כלה בכל ישראל ממש, כהמן הרשע שביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן מן ונשים ביום אחד, רח"ל. ואז כאשר יראו שהגיע דור שאין בו דרך הממוצע של בינונים הנמצא בין ארור המן ובין ברוך מרדכי, יידעו כי עת לחננה כי בא מועד ביאת המשיח בקרוב שאז שוב לא יהיה חיוב לבסומי בפוריא.

*

סימן זה מתקיים ביותר בזו השנה, בה אי"ה יחול פורים בשבוע הבעל"ט בערב שבת קודש, אשר הוא דבר שאינו שכיח כל כך, ובשנה כזו קשה לקיים את מצות לבסומי בפוריא, כי אף שהיו איזה מקומות שנהגו הצדיקים לערוך משתה ושמחה גם בשנה כזו כמו בכל השנים ולהמשיך הסעודה אל תוך השבת על ידי דיני פורס מפה ומקדש (ראה שו"ע או"ח סי' רעא, ו), אבל אצלנו בצאנו לא נהגו כן, וגם בכל המקומות בהם הייתי לא ראיתי שינהגו כן, כי סברו שאין נכון לעשות כן להיכנס ח"ו לשבת קודש מתוך שכרות, והרי מצינו ששבת קודש דוחה הרבה דברים, כמו שתקנו חכמים שלא לתקוע בשופר בראש השנה שחל בשבת מחשש חילול שבת שמא יעבירונו ד' אמות

תחת עצת שלום זו ממונה מזימה להשמיד את ישראל ח"ו, אלא לפני הרמ"ק נגלו כל תעלומות ועתידות.

ובאשר נדקדק בלשון קדשו נראה נפלאות, כי לכאורה יש לדקדק מדוע כתב ויתפכו ליש' להשמיד, כאשר תיבת ליש' כתובה בקיצור ובהבאת רק חצי התיבה, ולא כתב בשלימות את תיבת 'לישראל'. עוד יש לדקדק שפתח ואמר שיתפכו ליש', וסיים ואמר ותהיה עת צרה ליעקב, ומדוע שינה לשונו. גם למה היה צריך כלל לומר שהצרה תהיה ליעקב, והרי הדבר מובן מאליו שאם הגוים יבקשו להשמיד את ישראל הרי שצרה זו היא ליעקב ולא לשאר האומות.

אכן נראה שכל דבריו הקדושים נכתבו בדקדוק גדול, שבכוונה תחילה לא רצה לכתוב תיבת 'לישראל' בשלימות, כי טעות ושקר הוא לחשוב שאלו שהקימו את המלכות הם יהודים הראויים להיקרא בכלל 'ישראל', אלא הם מהערב רב, ולכל היותר אפשר לכתוב עליהם הכינוי יש', שהוא חצי וחלק מהאותיות של ישראל, כי הם סוג אנשים שהם חצי יהודי וחצי גוי, כפי שכבר אמרתי בדרשה לפני שנים (במעמד לרגל מלאת חמש שנים לחנוכת קרית צאנו בנתניה, ב' דראש חודש אדר ב' תשכ"ב. נדפס בגיליון ב' אלפים, פרשת פקודי תשפ"ב) שהכינוי הנכון לאנשים אלו הוא 'גויהוד', שהם תערובת של חצי יהודי וחצי גוי.

עוד יש לדקדק בלשונו שכתב שהעמים יעשו עצת שלום בנייהם להשמיד את יש' מפני שהקימו להם מלכות, שהכוונה שהגוים הם עצמם הקימו את

משינאווא זי"ע הדפיסו מחדש [לאחרונה גם מודפס מכת"י מודינא בספר אור יקר מהרמ"ק], על דברי הוזהר הקדוש (פרשת וירא, ח"א דף קיט, א) ויודונון כלהון עממיא על ברתיה דיעקב, לאדחייא לה מעלמא, ועל ההוא זמנא כתיב (ירמיה ל, ז) ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. וזה לשון קדשו של הרמ"ק: ויודונון, ס"א ויודמנון כולהון עממיא שיעשו עצת שלום בנייהם, ויתפכו ליש' - כך כתב שם את תיבת 'לישראל' - להשמיד מפני שהקימו להם מלכות, ותהיה עת צרה ליעקב, אמנם לא יבואו לשבר אלא וממנה יושע. עכ"ל ק.

זהו חידוש פלא, רוח הקודש נפלאה ודבר נבואה גלויה שכמעט אין בדומה לה, אשר כתב נביא קדוש כהרמ"ק - עליו מובא (אור הישר, עמוד התורה, פרק א; שם הגדולים, מערכת גדולים, אות מ, קפ) שכאשר נתבקש לישובה של מעלה ראה האר"י הקדוש כי הולך לפניו עמודא דנהורא, שזה דבר שאינו זוכה לו אלא אחד או שנים בדור כמובא בגמרא (כתובות יז, א) - שבימיו חזה ברוח קדשו את אשר יקרה באחרית הימים, ואנו רואים בבירור איך שהיא התקיימה בימינו. נבואתו זו היא כדוגמת נבואותיו של הינוקא נחמן קטופא שגילה עתידות עד סוף כל הדורות כמובא בספרים (ראה שלשלת הקבלה בערכו; הובא בסדר הדורות שנת ד' אלפים רמ"ה), שהרי בימיו של הרמ"ק לא היה אפשר להבין כוונת דבריו מה שכתב שיתפכו להשמיד את ישראל מפני שהקימו להם מלכות, כי מי העלה כזאת על דעתו שיקימו מלכות לפני ביאת המשיח, ומי פילל כזאת שכל העמים יעשו בנייהם עצת שלום אשר

בענין זה של הערב רב מזרע עמלק שהתערבו בכלל ישראל התבוננתי וראיתי בזה נפלאות, כי הנה על מקורו של עמלק מבואר בנמרא (סנהדרין צ"ב, ב) על הכתובים (בראשית לו, כב) ואחות לוטן תמנע, ותמנע היתה פילגש לאליפו (שם י"ב), שתמנע בת מלכים היתה, דכתיב (שם ו, כ"ט) אלוף לוטן אלוף תמנע, וביקשה להתגייר, באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכה והיתה פילגש לאליפו בן עשו, אמרה, מוטב תהא שפחה לאומה זו ולא תהא גבירה לאומה אחרת, יצא ממנה עמלק שציער את ישראל, משום שלא היה להם לרחקה, עיי"ש בנמרא.

אמנם לא לחינם לא קיבלו אברהם יצחק ויעקב את תמנע כשביקשה להתגייר, כי אלמלי ידעו בה שהיא אשה כשרה וצדקנית כמו האמהות הקדושות, להבדיל בין טומאה לטהרה, בוודאי היו מקבלים אותה לשם גירות, אלא שידעו עליה שהיא טמאה ומכשפה אשר אין גירות שלה גירות של אמת, וכפי שהוכיח סופה על תחילתה שלבסוף יצאה ממנה כל האומה העמלקית ימח שמם וזכרם.

אשר על כן, מאז אותו מעשה שאברהם יצחק ויעקב לא רצו לקבל את תמנע לשם גירות, בוער בלב כל זרע עמלק, צאצאי תמנע, תבערה של שנאה עזה על בני ישראל זרע האבות הקדושים, וכך נמשך הדבר כבר כארבעת אלפים שנה עד היום הזה, שזרע עמלק נותרים ונוקמים לבני ישראל, אודות מה שלא קבלו את תמנע לגירות, וכן היה גם בימי המן האגגי מזרע עמלק,

המלכות עבור אותם הנקראים יש', כידוע שהאומות הם הכריזו על הקמת המדינה, אולם בסופו של דבר יתהפך לכבם של הגוים והם עצמם ירגוזו ויכעסו על היש' על המלכות שהם הקימו להם.

וממשיך הרמ"ק וכותב, ותהיה עת צרה ליעקב, פירוש, שאף שהגוים יתכוונו להשמיד את הרשעים עוכרי ישראל הנקראים יש', אבל למעשה דבר זה יהיה לצרה גדולה ומרה גם לבני א-ל חי האמיתיים והקדושים הראויים להיקרא יעקב, ותהיה להם צרה כפולה משני צדדים, מצד אחד יסבלו יראי ה' מפני אותם יש', הערב רב עוכרי ישראל, אשר שונאים את ישראל שנאה גדולה יותר מהגוים, ומצד שני יהיו בצרה מפני הגוים שיבקשו להשמיד להרוג ולאבר את כל היהודים, והיהודים היושבים בירושלים עיר הקודש ובכל המקומות והערים הקדושות יסבלו מהם ויפחדו מפניהם פחד מות, כך שיהיו מוקפים בצרה מכל צד, מימין ומשמאל, סבוגי גם סבבוגי (תהלים קי"א).

אולם הרמ"ק מסיים בנחמה בדבר טוב, שעל אף שתהיה עת צרה ליעקב, אמנם לא יבואו לשבר אלא וממנה יושע, עכ"ל"ק. ועתה כאשר אנו עומדים לקראת ימי הפורים, ימי מפלתו של המן הרשע, תקוותי איתנה שהרמזו בתיבת 'ממנה' יושע, שאותיותיה 'מהמן', רמזו שעל ידי קריאת המגילה בפורים אשר בה כתובה מפלתו של המן הרשע, ועל ידי שנקרא בשבת הבע"ט את פרשת תמחה את זכר עמלק, נזכה בקרוב שיתקיים וממנה יושע.

מחה אמהה את זכר עמלק מתחת השמים, ולכאורה צריך ביאור, שהרי במקום אחר נאמר בלשון ציווי (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק מתחת השמים וגו', ומדוע כאן נאמר כי מחה אמהה שמשמע שהקב"ה הוא ימחה את זכר עמלק. אכן הביאור הוא, שאמנם מוטלת עלינו החובה לקיים תמחה את זכר עמלק, אבל למעשה אין בידינו אפשרות לקיים מצוה זו בשלימות, כי המשמעות של 'מחיית עמלק' היא למחות ולכלות לגמרי את כל זרע עמלק עד בלי השאיר שריד, ואנו אין יכולים למחות כי אם את הידועים לנו שהם מזרע עמלק, אבל אין לנו אפשרות למחות את אותם ערב רב מזרע עמלק שהתערבו בתוך ישראל, כי יתכן שיש אחד מזרע עמלק שהתערב בישראל והתמנה להיות השר והשופט הגדול ביותר אשר על פיו יצאו ויבואו, לכן אמר הכתוב 'כי מחה אמהה את זכר עמלק', שגמר קיום מצות מחיית עמלק יתקיים על ידי הקב"ה לבדו שהוא ימחה ויכלה את כל אותם מזרע עמלק שהתערבו בתוך ישראל.

בזה נראה לומר ישוב אמת ונכון בדעת הסמ"ג (לאוין, רכג) שכתב שמצות מחיית עמלק אינה נוהגת אלא לימות מלך המשיח, וכבר תמיהו עליו (ראה רדב"ז על הרמב"ם הלכות מלכים ה, ה) שהרי כל מוני המצוות מנו מצות מחיית עמלק בכלל המצוות הנוהגות למעשה ולא רק לימות המשיח, וכבר הארכתי בזה בדרך פלפול, ולפי דרכנו עתה הרי הוא כמבואר, שמצות מחיית עמלק אי אפשר לקיים רק כאשר מוחים ומכלים לגמרי את כל זרע עמלק בלי להשאיר זכר, וזאת אי אפשר לקיים בזמן הזה, שהרי מי בא בסוד ה'

כפי שאומרים בברכת אשר הניא' המן הודיע איבת אבותיו, ועורר שנאת אחים לבנים', דהיינו שגם המן הזכיר ועורר שנאה זו על בני ישראל מחמת שהוא מזרע עמלק וזרע תמונע שהאבות לא הסכימו לגייר אותה.

וראה זה פלאי פלאות, שבדור האחרון לפני ביאת המשיח מתעוררים כוחות המומאה של הערב רב מזרע עמלק לעורר מדנים ומהומות אודות פרשת הגירות, והם יוצאים למלחמת חורמה עד כדי הרס חצי המדינה ובלבד שיצליחו לגייר גרים מזויפים, ולהכניס כמה שיותר גוים בתוך מחנה ישראל בדמות של גרים, כל זאת יען כי אף על גב דאיהו לא חזי מזליהו חזי, ושנאה זו כבושה אצל צד הטומאה זה ארבעת אלפים שנה לנקום את מה שלא רצו לגייר את תמונע, וכך ימשך דבר זה עד ביאת המשיח כאשר יקויים בעמלק וזרעו 'ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו' ושוב לא יהיו בקרב ישראל ערב רב מזרע עמלק.

*

אמנם אין אתנו יודע מי הם אותם ערב רב מזרע עמלק שהתערבו בתוך בני ישראל, ורק הקב"ה לבדו יודע מי הם, ועל כן לא עלינו המלאכה לגמור למחות אותם, ואנו אין לנו אלא לבקש רחמים לפני הקב"ה שיבוא בעל הכרם ויבער קוצים מן הכרם, ויעקור מתוך מחנה את ישראל את אותם ערב רב אשר לא מזרע ישראל המה ולא עמדו רגליהם על הר סיני.

על כך נאמר (שמות יז, יד) ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו' כי

משומדים שנחשבים מזרע ישראל, וכן רשעים מאומות העולם שאמרו עליהם שהם חוטרים מגזע בני ישראל, והם היו הרוצחים הגדולים ביותר. כי מאחר שהיה בהם ניצוץ של קדושה בהיותם מעורבים בתוך ישראל, אזי בכח ניצוץ קדוש זה גבר כוחם לבקש להשמיד את כל היהודים ח"ו.

אף המן הרשע שביקש להשמיד ולאבד את כל היהודים, היה הוא עצמו דינו כיהודי, שהרי הוא נמכר לעבד למרדכי (ראה מגילה טו, א), [וראה בספר מנות הלוי (עה"פ) (אסתר ג, ב) וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחיים להמן] בנוסח שטר המכירה בו מכר המן את עצמו לעבד למרדכי, ועבד כנעני הנמכר לישראל צריך למוול ולטבול לשם גירות והוא מחויב לקיים מצוות כאשר, ונמצא שהיה דינו של המן כיהודי (ראה שיר מעון, על מגילת אסתר עה"פ כי הגיד), ובפרט אם נאמר שמרדכי שחרר אחר כך את המן, הרי שהיה המן עבד משוחרר שדינו כישאל לכל דבר. והדבר ברור בלי ספק שאם היה המן חי בימינו היה הוא השר הגדול ביותר בממשלה בארץ ישראל, ומי יודע אם הוא לא משמש באמת היום כאחד השרים שם.

בן מובא בספרים (ראה סדר הדורות, אלף השישי, שנת קנ"א, ד"ה ר' יהודה בן השר) על היהודים היושבים בארץ קטלוניא וקסמילא שנשאו נשים נכריות והולידו מהם בנים, ובסופו של דבר בנים גויים אלו קמו להשמיד להרוג ולאבד את אבותיהם היהודים.

ואפילו על צורך כל היהודים היטלר ימ"ש, יש אומרים שהיה מוצאו

לדעת ולהכיר את אותם ערב רב מזרע עמלק אשר חזותם כלפי חוץ כיהודים כשרים ובאמת הם מזרע עמלק, לכן מצוה זו תתקיים כראוי רק בביאת המשיח כאשר הקב"ה יקיים 'כי מחה אמחה את זכר עמלק' ויבער כל הקוצים מכרמו.

דבר זה יתקיים לעתיד לבוא על ידי שישאלו בדבר ה' באורים ותומים, כדרך שנאמר בעזרא לגבי אלו שלא מצאו כתב יחוסם (עזרא ב, סג) אשר לא יאכלו מקודש הקדשים עד עמוד כהן לאורים ולתומים, ופירש רש"י וז"ל, כאדם האומר לחבירו עד ימות המשיח לא יעלה דבר זה, ע"כ, וכן פירש שם במצודות, עיי"ש. ולפי דרכנו נראה לפרש כוננת הכתוב עד עמוד כהן לאורים ולתומים, שעל ידי האורים והתומים יוכלו לברר את הפסולים מתוך הכהנים, על ידי שיעמידו כל כהן אצל האורים והתומים וישאלו אם הוא כהן כשר. ולענינו כן הדברים אמורים גם לגבי תערובת ערב רב מזרע עמלק, שלעתיד לבוא יעמידו כל יהודי אצל האורים והתומים וישאלו אם הוא מזרע עמלק, והיה אם יאירו האותיות ע"מ'לק' ידעו שהוא שהוא מזרע עמלק, ואם יאירו האותיות י'ש'ר'א'ל' ידעו כי הוא יהודי, ורק אז יוכלו לקיים מצוות מחיית עמלק בשלימות, ושפיר כתב הסמ"ג שמצוה זו נוהגת רק בביאת המשיח.

*

במשך כל הדורות נגזרו הגזירות הרעות והקשות ביותר על בני ישראל דווקא על ידי אותם רשעים

יודע שלעת כזאת עלינו רק יותר לצפות ולחכות לישועת ה' הקרובה לבוא.

*

בענין זה הרהרתי היום בעת תפילת מנחה לבאר את מטבע הלשון שקבעו חכמים בתפילה, על הצדיקים ועל החסידים וכו' ועל גרי הצדק, ולכאורה צריך ביאור מדוע מזכירים את גרי הצדק לעצמם, והלא הגרים דינם כישראל לכל דבר וגם הם יכולים להיות צדיקים וחסידים וקנים, ומדוע לא יהיו הגרים נכללים במה שכבר אמרנו תחילה על הצדיקים ועל החסידים וכו'.

ועלה בלבי לבאר, כי הנה גם בקרב האנשים שהם מהערב רב, יתכן לפעמים שימצא ביניהם איזה איש אחד שהתחנך בתלמוד תורה ושם לימדו אותו ללמוד תורה ולהתפלל אל ה' ולדבקה בו, שהרי הבחירה נשאת תמיד לכל אחד, ואפילו מי שהוא מהערב רב יתכן שיתעורר להתקרב אל ה'.

על דרך זה כבר כתב דבר פלא בספה"ק באר מים חיים בפרשת בשלח (שמות יד, טו) וז"ל, כי תפילת משה לא היה על ישראל כי עליהם ידע ודאי והאמין בה' שיושיעם ה', ואמר להם מפורש ה' ילחם לכם וגו', ועיקר תפילתו לא היה כי אם על הערב רב שקיבלם מדעתו, ועליהם האריך בתפילה, שגם אותם יושיעם ה', אחרי שבאים להסתופף תחת צל כנפי השכינה, ועל כן ויאמר ה' וגו' מה תצעק אלי, פירוש למה אתה מאריך בתפילה, כיון שאומרים שבאים להתקרב אלי ודאי אשר אושיעם בשביל קידוש שמי וכו', וכן כאן עם הערב רב אף שאינם מבני ישראל בני ביתי, כיון שבפיהם שמו

מזרע ישראל, כך גם ידוע שבהונגריה היה רשע אכזר ימ"ש שפעל להוציא לפועל את כל גזירותיו של הימלר ימ"ש בהונגריה, ובסופו של דבר הורירו אותו מגדולתו על דבר היותו יהודי.

אלו הם פלאי פלאות אשר אין לנו השגה עד היכן הדברים מגיעים, וכל מי שיבדוק ויבחן היטב את קורות דברי בני ישראל יראה שכך היו פני הדברים בכל הדורות, שרשעים והרוצחים הגדולים ביותר היו אלו שאמרו עליהם שהם מזרע ישראל.

*

הנה כי כן, אל יפלא הדבר בעינינו בראותינו בימינו את גודל רשעותם של הערב רב, אלא עלינו להתחזק ולדעת שאם אלו הם פני הדברים הרי זה סימן מובהק שאנו עומדים כבר בגמר הברור סמוך ונראה לביאת המשיח, וככל שהרשע ברשעותו נעשה יותר בבחינת ארור המן, כך לעומת זה היהודי השומר תורה ומצוות נעשה צדיק גדול יותר בבחינת ברוך מרדכי, כי בימינו יש חשבון אחר בשמים, וכל יהודי שמאמין שיש בורא עולם ומצפה לישועה, ועדיין מניח תפילין ושומר ומקיים את מצוות ימי הפורים, ערכו רב ועצום, והמלאכים בשמים שואלים זה לזה איך יתכן שיש ברור כזה יהודים כאלו, והקב"ה משתבח ומתפאר בכל יהודי הנשאר באמונתו.

כאשר הקב"ה חונן דעת ליהודי והוא יודע ומבין יותר בהבנה פנימית, הוא רואה בעינים גלויות את כל הסימנים הללו, והוא מביט על כל העולם בתבנה נעלה ואחרת לגמרי ממה שרואים בעינים מגושמות, כך שהוא

כשרים, ועלתה להם טבילה לשם גירות, שגם הם דינם כגרי הצדק וגם עליהם יהמו רחמי ה'.

מובא על הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע, שבענוותנותו הקדושה אמר על עצמו, כאשר אני מתפלל תפילת שמונה עשרה ומבקש 'על הצדיקים' יודע אני שאין אני בכלל הצדיקים, וגם בכלל 'ועל החסידים' אין אני נכלל, כך גם בכלל 'ועל זקני שארית עמך בית ישראל' אין אני נכלל, וכמו כן בכלל 'ועל פליטת בית סופריהם' אין אני נכלל, ואף גם זאת בכלל 'ועל גרי הצדק' אין אני נכלל, אבל בכלל 'ועלינו' אני כלול, ועל כך אני מבקש יהמו נא רחמך.

ולענינו, אנו מבקשים שגם מי שאינו בכלל הצדיקים והחסידים וזקני שארית עמך בית ישראל וכו', אבל לכל הפחות הוא בכלל ועל גרי הצדק, שאף שבמקורו הוא מהערב רב אבל למעשה הוא נחשב לגר צדק אחרי שטבל במקוה, והוא שומר תורה ומצוות, מאמין בה' ובוטח בו, וגם על שכמותו אנו מבקשים יהמו נא רחמך ה' אלקינו, ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת, כי כל יהודי, יהיה מי שיהיה, אם הוא רק מאמין בה' ובוטח בו, ראוי הוא שהקב"ה יחוס וירחם עליו.

ואנו מוסיפים ומבקשים, ושים חלקנו עמם, שתתן חלקנו רק בין אלו הבוטחים בה' ומצפים לישועתו, ולא יהיה חלקנו עם הרשעים האומרים כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, כי על אלו הרשעים מהערב רב אנו מבקשים ולמלשינים וכו' אל תהי תקוה וכל אויבך מהרה יכרתו, אלא בקשתינו שאנו נזכה

במחונם כי ונתקרבו עם ישראל בבמחונם שאני אצילם, ודאי אושיע להם, עיי"ש באריכות.

הרי מבואר בדברי קדשו שגם מי שהוא מהערב רב אפשר להיות שהוא יתעורר להסתופף תחת כנפי השכינה, ומעתה אולי אפשר לחדש ולומר שגם בימינו יתכן שיש אנשים שהם מזרע הערב רב אך הם זכו לקבל חינוך לתורה ויראת שמים, והם הולכים בדרך התורה והמצוות, ואף שלא התגיירו כבוונה תחילה לשם גירות כי הם אינם יודעים שהם לא מזרע ישראל, אבל למעשה הרי הם נימולים, וגם בוודאי גם הודמן להם לטבול כפעם בפעם במקוה טהרה, אם לשם טבילת עזרא אצל אנשים, ולכל הפחות בערב יום הכיפורים, או מי שטובל לשם טבילה דאורייתא, וטבילה זו עלתה להם גם לשם גירות (ראה שו"ע יו"ד סימן רסח), ונמצאו שבלי ידיעתם נעשו הם גרים.

ובכן יבואר, שבברכות שלפני ברכת על הצדיקים, אנו מבקשים השיבה שופמינו כבראשונה, ולמלשינים ולמשומדים אל תהי תקוה וכל המינים והאפיקורסים כרגע יאבדו וכל אויבך אויבי עמך מהרה יכרתו, ונראה שבברכות אלו אנו מכוונים על הערב רב שהתערבו בתוך בני ישראל שהקב"ה יכלם ויעקרם. ועל כך אנו מוסיפים עכשיו ומבקשים, על הצדיקים ועל החסידים וכו' ועל גרי הצדק, הכוונה על אותם שעל אף שלא מזרע ישראל המה, והם לא ממש גרים שבאו להתגייר לשם גירות, אבל מכל מקום הם מאמינים בה' ובוטחים בו ורוצים להיות יהודים

ויעקב, להורות שהכהן מזכיר לפני ה' את שבטי ישראל הכשרים שהם זרע אברהם יצחק ויעקב, ואין בהם תערובת פסול מהערב רב. גם בהרבה תפילות וברכות אנו פותחים תחילה ואומרים 'אלקינו ואלקי אבותינו', להזכיר את זכותם של ישראל שהם כולם כשרים ומתייחסים אחרי האבות. (וגם הגרים הכשרים נכללים בכלל זה, כידוע דעת הירושלמי (ביכורים ה, ד, ו"ה ברמב"ם הלכות ביכורים ד, ג) שהגר מביא וקורא ויכול לומר אשר נשבעת לאבותינו, כי אצל אברהם אבינו נאמר (בראשית יז, ה) אב המון גוים נתתיך, שהוא אב לכל הגוים הנכנסים תחת כנפי השכינה, והאריך בזה זקה"ק זי"ע בישמח משה (פרשת בעלזתך) בפלפול, עיי"ש).

על זאת הוסיף וכתב הרמב"ם (הלכות כלי המקדש ט, ז) שלמטה באבנים כתבו את התיבות 'שבטי י-ה', והרמז בזה, על פי מה שאמרו חז"ל (שיר השירים רבה ד, יב, עה"פ גן נעול; רש"י במדבר כו, ה) שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה וי"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזהו הוא שמפורש על ידי דוד (תהלים קכב, ד) שבטי י-ה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך ככולם כתיב החנכי הפלואי, ע"כ. ועל כן חקקו על אבני החושן את התיבות 'שבטי י-ה', לרמז על הכתוב שבטי י-ה עדות לישראל וגו', שהשם י-ה מעיד עליהם שכולם כשרים ואין בהם שמץ פסול. ומה מאד רבתה

להיות מהבוטחים בשם ה' ולעולם לא נבוש כי כך בטחנו.

*

בבן נבוא לכיבוד הכתוב בפרשתו, כי הנה על אבני חושן האפוד היו חקוקים שמות השבטים הקדושים, ראובן שמעון לוי יהודה וכו', כדי שהכהן הגדול ישא את שמותם ויעלה את זכרונם לטובה לפני ה' שכולם מאמינים בה' בלב שלם, וכפי שאמרו חז"ל (ערכין טו, א) שהאפוד היה מכפר על עבודה זרה. אך ברכות הימים יתכן שבתוך שבטי ישראל יתערבו כאלו אשר אינם מזרע אברהם יצחק ויעקב, כפי שהיה בכל הדורות תערובת של ערב רב בתוך ישראל, וכגון מה שנמצא כתוב (עין שערי אפרים, שער י, בשערי רהמים סק"י) מכתב מרבן יוחנן בן זכאי, שצוה לכסות הראש בטלית בבית הכנסת בשעת התפילה מראש ועד סוף, וזה שאינו מכסה כלל בשעת התפילה נקרא גבעוני, מפני שקודם החורבן היו צריכין הגבעונים לכסות ראשם בשעת התפילה להראות שהם גבעונים מימות יהושע בן נון, וכשחרכ בית המקדש פרקו הגבעונים הסודר מעל ראשם ועשו שלא יכסו ראשם אפילו בשעת התפילה כדי שלא יכירו שהם גבעונים, וכששמע על כך רבן יוחנן בן זכאי קרע בגדיו, ותיקן בכל גלילות ישראל שיכסו ראשם בשעת התפילה, ומי שאינו מכסה מטעם מנהג אבותיהם בידיהם הוא גבעוני. ומאז ועד עתה בכל דור ודור הם מנשאים ראשם על זרע אברהם יצחק ויעקב.

על כך אמרו בגמרא (יומא עג, ב) שעל אבני האפוד היו כתובים יחד עם שמות השבטים גם 'אברהם יצחק

זרע אברהם יצחק ויעקב, והשם הקדוש י-ה מעיד עליהם שאין בהם תערובת ממזרים או גוים, אלא כולם אהובים כולם ברורים.

*

עוד נרמז כאן בפסוק, שכל עיכוב הגאולה הוא רק כל זמן שיש בבני ישראל תערובת של ערב רב כפי שאמרו בזהר הקדוש (רעיא מהימנא, פרשת פנחס, דף רלב, ב^א), והגלות מתארכת מחמת שצריך להסיר ולסלק את הפסולת והסיגים שהתערבו בתוך ישראל, וכאשר יעזור השי"ת שיתקיים (תהלים קמד, יד) אין פרוץ ואין יוצאת ואין צווחה, שכל הערב רב יתבררו מתוך ישראל ויתפרדו כל פועלי און, ויהיו כולם כלים ונאבדים, אז יבוא מלך המשיח.

וזוהו שרמו הכתוב, שכל זמן שיש בבני ישראל תערובת פסולים אי אפשר עדיין ליכות לישועה עולמית ותמידית, אלא עדיין נמשכת הגלות גולה אחר

שמחתי כאשר שוב ראיתי שכבר כתב כן בחתם סופר (פרשת ויקהל, ד"ה ברמב"ם פ"ט מכלי מקדש) לדרכו בקודש.

ביתך שאת נראה לומר, על פי הנוכח למעלה מהכתוב עד עמוד כהן לאורים, שעל ידי האורים ותומים יכירו לעתיד לבוא מי הוא יהודי כשר, ויפרישו את הפסולים ואת הערב רב מתוכם, על כן דווקא על אבני החושן אשר שם האורים ותומים נחקקו שמות השבטים, ולמעלה מהם אברהם יצחק ויעקב ולמטה מהם שבטי י-ה, להורות שעל ידי האורים ותומים אפשר להכיר ולברר את השבטים הכשרים המתייחסים אחרי האבות הקדושים ואשר שורה עליהם השם י-ה עדות לישראל.

זהו שאמר הכתוב, ונשא אהרן את שמות 'בני ישראל' בחושן המשפט על לבו כבואו אל הקודש ליזכרון לפני ה' תמיד, פירוש, שאהרן נשא רק את שמות בני ישראל, להעלות זכרונם לטובה שכולם כשרים ואין בהם פסול, ומוסיף הכתוב ומבאר איך זכו ישראל לברר ולידע מי הוא כשר ומי פסול, כאשר ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים, ועל ידי האורים והתומים שהיו בזמן בית המקדש הראשון היה אפשר לברר בנקל על כל אדם שיש עליו ספק אם הוא יהודי כשר, וממילא כאשר יהיו כל ישראל כשרים ומיוחסים, אזי והיו על לב אהרן כבואו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד, דהיינו שהכהן הגדול העלה זכרונם לפני ה' ואמר, ראה ה' והביטה שכל היהודים שאני נושא על לבי הם כשרים ומיוחסים

^א וז"ל: ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה ואינון אומין דעלמא דמיין למוץ יתיר מעבבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עבו"ם כמה דאוקמוה רבנן מי מעבב שאור שבעיסה מעבב, דאינון דבקין בישראל כשאור בעיסה.

וראה בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת וישלח, עה"פ הצילני נא מיד אחי מיד עשו) וז"ל: שזה הוא מצוי גם כן בעולם הזה בעוונותינו הרבים שנתרבה השקר בעולם וכו', וזה שקשה מכולן שזה גורם אריכות הגלות שהם נקראים ערב רב שהם מעורבים בישראל וקשה להפרידן כמשל החטה המוץ והתבן שבו שאינו דבוק כל כך להחטה הוא מתפור בקל אבל הפסולת שבחטה מתדבק בחטה וקשה להפרידה, עכ"ל"ק עיי"ש.

ישראל על לבו לפני ה' תמיד, שיזכו לישועה שאין אחריה צרה, ישועה תמידית ונצחית לפני ה' תמיד.

יעזור השי"ת שנוכה במהרה לראות במחיית עמלק ובמחיית כל אלו אשר מוצאם מזרע עמלק, ימח שמם וזכרם. ונוכה לראות במהרה מלך דוד יושב על כסא ה', מלך כיופיו תחזינה עינינו. כן יעזרנו ה' שנוכה לקיים באמת בשמחה ובששון את ימי הפורים וימי הפסח בישועה עולמית במהרה בימינו, אמן.

ל פו ר י ם

צהלה ושמחה. אבל היהודים היה להם מעם על שמחתם, שניצולו מיד המן הרשע. והכלל, כשאדם יודע מעם הדבר אזי נקרא הבחינה הזאת בחינת אור, שמאיר בו המעם על מה עושה זאת. וזהו ליהודים היתה אורה ושמחה, להם היה מעם על שמחתם הנרמו בבחינת אור. וזהו הרמו ברבות צדיקים ישמח עם, אפילו עם הפשוט שאינם יודעים המעם למה הם שמחים, אף על פי כן הם שמחים, כי הצדיק מביא שמחה לעולם. עיי"ש בד"ק וגם שם על הפסוק ויצא המן ביום שהוא שמח וטוב לב.

השמחה היא רק נחלת הצדיקים עובדי השי"ת, כמו שנאמר (תהלים לב, יא) שמחו בה' וגילו צדיקים, ולישרי לב שמחה (תהלים צז, יא), וכמו שידוע מאמר החכם (חוכות הלכות, שער הפרישות, פרק ד) החסיד צהלתו בפניו ואבלו בליבו. לא כן הרשעים שאין השמחה מנת

גולה וחורבן אחר חורבן, אבל כאשר יהיה אפשר לקיים ונשא אהרן את שמות בני ישראל וגו' והיו על לב אהרן כבואו לפני ה', דהיינו שיהיו ישראל כשרים ומיוחסים במהרתם בלי תערובת סיגים, ויהיה אפשר לאהרן להיכנס ולבוא לפני ה' ולהעלות לטובה את זכרון בני ישראל ולהראות שכולם זרע אברהם יצחק ועקב, טהורים מכל סיג ופגם, כי כל הערב רב בטלו והתבררו מתוכם ויאברו מתוך הקהל, אזי תבוא הגאולה ויקיים ונשא אהרן את משפט בני

איתא מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בקדושת לוי (לפורים) על הפסוקים (אסתר ה, טו-טז) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן והעיר שושן צהלה ושמחה, ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, וז"ל, הנה כתיב (משלי כט, ב) ברבות צדיקים ישמח העם, כי הכלל כשהצדיקים מחשבים ועובדים את ה', אז אפילו העם הפשוט יש להם שמחה, כי הם בעשיות המצות מביאים שמחה על כל העולמות. וזהו הרמו, כי במשול מרדכי אז אפילו העיר שושן, אפילו שרוב אנשי העיר לא היו יהודים כלל, אף על פי כן היה להם שמחה, אף על פי שלא היו יודעים המעם למה הם שמחים אף על פי כן היו שמחים, מחמת שמרדכי בממשלתו הביא שמחה על כל האנשים. וזהו הרמו והעיר שושן, אף על פי שלא היו יודעים למה הם שמחים, אף על פי כן היתה

בתשובה עלאה, או אז ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כאשר נתמלא פיהם שבח ושירה לא-ל מלך יוצר כל על כל דבר שהגיע להם, וכמנהג חסידים ואנשי מעשה שמברכים על כל המוצא אותם, כפי שהיה מכונה "א ליסמיגע דלות".

על כן מיוחב איניש לכסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (מגילה ז, ב), לרמוז בזה שבמחנהו ואמונתו בהשי"ת לעולם לא ימוט, ואין נפקותא אצלו בין איזה תקופה או מצב בו נמצא, כי גם בשעה שהמן הרשע עומד עליו, הריהו מבושם ומלא שמחה אמיתית ומברך להשי"ת, כאשר המן ואחשוורוש נדמו בעיניו ללעג ולקלס, וקורא עליהם אחשוורוש מלך טיפש וכיוצא בזה.

והתוראה בזה, שטבע היהודי הרבוק בהשי"ת להיות בשמחה תמיד. ובוודאי אין המכוון שרק בפורים יהיו בשמחה, שבוה גרידא אינו די. אלא בפורים באים להורות ולפעול, שתמיד יהיה בשמחה, גם בתענית אסתר ובכל יום ויום, ללא הבחנה באיזה מצב והיכן נמצא, אם תחת ארור המן או בגיא צלמות. וכפי שעניינו ראו בשואה האיומה, שהיו יהודים שמתוך דבקותם בהשי"ת היו תמיד מלאים בשמחה, ותמיד שגור היה על פיהם דברי חיוזק שבמהרה נשתחרר וכיוצא בזה, ובכל יום טוב ויומא דפגרא היו ששים ושמחים.

ומזכר חני לומר, הנה נכנסים אצלי בעלי ממון ותמיד באים להשיח לכבם שהפרנסה אינה באה להם בניקל ושהפסידו ממון. ואילו ב"ה אצל

חלקם כלל, כי צד המומאה הוא שורש העצבות, וכדי לשמח את נפשם הבהמית עליהם להתענג בתענוגים ולמלא כל תאוותיהם מכל מיני מומאות ותאוות שבעולם, וכיון שאין זה בהישג ידם, נפשם עליהם מרה וזקוקים לקחת סמים שונים להרגעת רוחם השבורה.

ענין הדבר, כי רק אצל השי"ת עוז וחדוה במקומו (דברי הימים א' טו, כו), וממילא רק הרבקים בהשי"ת בקדושה ויש עליהם השראת השכינה, המה זוכים לשמחה. ועל דרך זה הוא נמו ענין פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהלים י"ט, ט). וכן נראה בחוש, שיהודי שלמד דף גמרא או סיים מסכת משניות ואפילו רק פרק אחד בלבד, הרי זה יום טוב אצלו.

בגין כך נתקנא המן הרשע בבני ישראל, והתאונן עליהם דמפקי כולי שתא שבת היום פסח היום (מגילה יג, ב), שרשע זה ראה את בני ישראל מלאים שמחה וחדוה דבר יום ביומו, בעוד שהוא כל מה שלא עלה בגורלו עדיין היה מלא עצבות, כמו שאמר (אסתר ה, יג) וכל זה איננו שוה לי וגו', אף שהכל היה לו, ויצא קצפו רק משום יהודי אחד לא השתחוה לו, ועל כן קינא בבני ישראל וחמתו בערה בו אודות שמחת החיים שלהם.

אולם מכל מקום, בשעה שעדיין השתחוו בני ישראל לצלם (ראה מגילה יב, א), ויצאה הגזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, לכן שק ואפר יוצע לרבים (אסתר ה, ג), והיתה השמחה מהם והלאה. רק משהדר קיימו וקבלו את התורה מאהבה (ראה שבת פה, א) ושבו אל השי"ת

בלימודם, ויהא להם חשק בתורה, או זיכרו יותר טוב, ויתפללו בכוונה. זאת לפי שדבקים בהש"ת ובתורתו הקדושה, ובהיות כן אינו לפלא שעם דף הגמרא המה מלאים שמחה, ואין חסר להם כלום כי בבית המלך המה.

(מתוך ד"ק בסעודת ברית מילה, תשמ"א.
"שפע קודש" לברית מילה)

* * *

בדבר הזה יהיה גם באחרית הימים כשימענו המקטרגים שאין בני ישראל ראויים לגאולה ח"ו, אזי יאמר להם הקב"ה מכם יבואו ויעידו בהן בישראל (ע"ז ג, א), הרי אומות העולם עצמם מחשבים אותם ליהודים גמורים כשהמדובר בגזירות ורדיפות, ובעינינו ראינו שהם לא פסחו אפילו על אותם יהודים אשר אבותיהם ואבות אבותיהם כבר התכחשו ליהדותם והובילו אותם לתאי הגוים יחד עם כל בית ישראל, יבואו העובדות הללו ויטפחו על פני המקטרגים לאמר, עד עתה לא הבחנתם בין עובד אלקים לאשר לא עבדו והכל היו שווים בעיניכם לרדוף אותם על צוואריהם, והרי הודאת בעל דין כמאה עדים דמי שאמנם עם ה' ונחלתו המה, ואם כן על אחת כמה וכמה שמדה טובה מרובה לגאלם גאולת עולם.

זוה פירוש הכתוב, ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאייהם, היינו כשיבוא מועד גאולתנו יפדה הש"ת גם את כל אלו שיהדותם נחשפה רק על ידי זה שהשונאים רדפום, וכולם יפקדו בשוב ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל.

(מתוך ד"ק בפורים תשכ"ח)

האברכים שלנו, אף שאיני יודע עד כמה מצבם בפרנסה ככי טוב והאם תמיד מגיע אליהם דמי הכולל, מכל מקום צהלתם על פניהם ושם שמים שגור על פיהם בהלל ובהודיה, ואינם הולכים במרירות וחפווי ראש, ורק במקרים ספורים נכנסו לגולל מצב הפרנסה בביתם, אלא תמיד נכנסים בבקשות ושאלות אחרות, וכגון שיראו ברכה

ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאייהם. (אסתר ז, א)

בגמרא (ברכות ז, א) דבר נא באזני העם וגו', אמרי דבי רבי ינאי אין נא אלא לשון בקשה, אמר ליה הקב"ה למשה בבקשה ממך לך ואמור להם לישראל בבקשה מכם שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. ע"כ. הנה תיבת 'בהם' נראה לכאורה כשפת יתר.

ונראה לפרש דאיתא במדרש (ילקוט בשלה, רמז רלד) ששרו של מצרים טען ביציאת מצרים מה נשתנו אלו מאלו, הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. ברם האמת הוא שהמצריים בעצמם הפריכו טענה זו במעשיהם הם, כי לעבודת הפרך חשבו אותם כיהודים לכל דבר להקשות עליהם את עול השעבוד, על כן ברין הוא שהקב"ה גם כן ירחם עליהם לגאול אותם כמות שהם ואפילו שהם עובדי עבודה זרה. וזה הכוונה 'ועבדום וענו אותם קיים בהם' כמות שהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם', והבן.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פניני קודש על מגילת אסתר

ויבואר על פי הגמרא (מגילה יב, א) שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה, אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהגו מסעודתו של אותו רשע, אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו וכו'. נמצא שרק היהודים בשושן נהגו מסעודתו של אותו רשע, ולכן בקשה אסתר שכתשוכת המשקל יתענו היהודים הנמצאים בשושן, שעל ידי תענית האכילה יתקנו מה שפגמו באכילה במסעודתו של אותו רשע.

*

וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו
שלושת ימים לילה ויום.

יש לומר על פי הידוע על חשיבות תענית ג' ימים רצופים, שיש בזה ענין גדול ומעין מסירות נפש (עיין רמ"א, אורח חיים סימן תקסט, ד; דרכי משה שם, ס"ק ד; שו"ת נטע שעשועים, אורח חיים, סימן י; חסד לאברהם, מעין ד, נהר מה). וכיון שיצאה הגזירה להשמיר להרוג ולאבד רח"ל, סברה אסתר שיצאו בני ישראל ידי חובתם בתענית ג' ימים, ובכחינת מה לי

הרצים יצאו דחופים בדבר המלך וגו' והעיר שושן נבוכה. (ג, יט)

יש לדקדק למה כאן נאמר רק 'דחופים', ואילו להלן (ה, יד) בעת שנתהפכה הגזירה לטובה נאמר, הרצים רוכבי הרכש האחשתרנים יצאו 'מבוהלים ודחופים' בדבר המלך.

בפשמות יש לומר שאותם הרצים היו רשעים שונאי ישראל ולא חפצו כלל בטובתן של ישראל, אלא שהיו מבוהלים מהציווי בשם המלך לפרסם שנתבטל הגזירה (ועיין מנות הלוי, שם).

או יש לומר, 'מבוהלים' מלשון כהלו גרו (איוב כט, ג), דכיון שיצאו לשליחות עבור טובתן של ישראל, כבר זרח מהם אורה.

*

לך כנום את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים לילה ויום. (ד, יז)

יש לבאר למה בקשה שרק היהודים הנמצאים בשושן יתענו, הלא הגזירה היתה על כל היהודים בכל המדינות.

באתערותא דלעילא תחילה, ועל ידי זה מעורר אותנו באתערותא דלתתא.

וזה הכוונה, ונהפוך הוא, שיתהפך הסדר הרגיל, ומתחילה יקויים אשר ישלמו היהודים המה בשונאייהם, שליהודים יהיה השלמון ויהיו ברום המעלה מכח אלוקי, ומכח זה יתעורר לבם לעשות תשובה שלימה.

*

א"י, אף שבכל ימות השנה מושל עלינו היצר הרע, שהוא מלך זקן וכסיל (קהלת ד, יג), אבל בפורים הכל מתהפך ואנו מושלים עליו. ומוכרחני לומר שנתעורר אצלי קנאת סופרים בעיצומו של יום כאשר נכנסו אלי בחורים ואברכים, וכל בקשתם היתה שיזכו לשלוט על היצר ולהכניעו.

וזהו, ונהפוך הוא, שביום הפורים הכל מתהפך, אשר ישלמו היהודים המה בשונאייהם, שבני ישראל שולטים ומושלים על היצר הנקרא שונא (סוכה נב, א).

*

א"י, דאמרו חז"ל (יומא פו, ב) שבתשובה מאהבה זדונות נעשין לו כזכות, ונמצא שכל מה שפעל היצר הרע להחמיא את האדם, נתהפך לטובה. ובפורים מתעוררים בני ישראל לתשובה מאהבה מגודל אהבת הנס שנעשה להם. וזהו, ונהפוך הוא, שיתהפך כל מחשבתו הרעה של היצר הרע, ויקויים אשר ישלמו היהודים, 'אשר' מורה על תשובה כמו שכתב זקה"ק מוהרצ"א מדינוב ז"ע (אגרא דכלה, פרשת בראשית, ד"ה אשר עשה), ובכח התשובה מאהבה הכל

קטלא פלגא מה לי קטלא כולה (כבא קמא סה, א).

*

ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך. (ה, ג)

חז"ל דרשו (מגילה טו, ב), חצי המלכות ולא כל המלכות ולא דבר שחוצין למלכות, ומאי ניהו בנין בית המקדש. ויבואר על דרך דאיתא במדרש (הנחומא, פרשת תצא, אות יא) שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, ונמצא שבזמן הגלות חסר חצי משם הוי' ב"ה וב"ש, ורק לעתיד לבא יהא השם שלם. ובעוד שכעת בזמן הגלות נגלה כבוד מלכותו רק בשמים ממעל, בעוד שבארץ למטה קיים הסתר פנים ויש מקום למענות ח"ו, הרי אז יקויים והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה יד, ט), וכל ברואי מעלה ומטה יודו ויאמרו ה' הוא האלקים בשלימות.

לבן נקט הלשון עד חצי המלכות, כי עד שיבנה בית המקדש במהרה בימינו חסר חצי משם הוי', וגם הוד מלכותו היא רק במחצית, בעולם העליון, ורק בעת הגאולה השלימה יהיה הכל בשלימות.

*

ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאייהם. (ט, א)

מדרבו של עולם צריך להיות מתחילה אתערותא דלתתא מצד האדם וזה מעורר אתערותא דלעילא, אבל כיום הפורים הקב"ה מהפך הסדר ופותח

בסדר תשר"ק, הרי זה מורה על מדת הדין. והנה תיבת 'המה' יש בו שני פעמים 'מה', ישר ולמפרע. ועל זה אנו אומרים בלשון תפילה, ונהפוך הוא, ששוב יתהפך שם הקדוש מ"ה לרחמים וחסדים, על ידי אשר ישלמו היהודים חמה בשונאיהם, שיהיה שם מ"ה כסדרו ולא למפרע.

*

בגמרא (שבת פח, א) אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא, אמר רבא אף על פי כן הדרו קבלוה בימי אחשורוש דכתיב (אסתר ט, כז) קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקבלו כבר.

ונראה מזה שעיקר שמחת פורים שנקבע לדורות הוא שמחה רוחנית על קבלת התורה, דעל הצלת הגופים גרידא לא היה לנו לשמוח שנים רבות לאחר מכן. ורק כיון שקבלו התורה בשמחה נשאר הענין לדורות עולם, כמו שאמרו חז"ל (שבת קל, א) כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה עדיין עושין אותה בשמחה.

אך עדיין צריך ביאור למה עד אז לא קיבלוהו בשמחה וברצון, והלא הרבה ניסים נעשו לישראל ומה נשתנה בימי אותו הנס שקיבלו התורה מחדש. עוד נתעוררתי כששוחחתי אמש באישון לילה עם גיסי כ"כ האדמו"ר מזוועהיל (שליט"א) [וצ"ל], אמאי אמרו חז"ל הדרו קבלוה בימי 'אחשורוש', דלמה תלו

יתהפך לזכות ובני ישראל ישלמו על היצר הרע. וזהו, חמה בשונאיהם, דרייקא על ידי מה שהשונא הוא היצר הרע (סוכה נב, א) פעל והשתדל להרבות חטאים, מזה גופא נצמח ישועה כשנהפך הכל לזכות.

*

א"י, דהאותיות אחר אותיות אש"ר הוא בת"ש, אתון 'שבת'. ואיתא בזוהר הקדוש (ח"ב דף פח, ב) ששבת קודש הוא יום שאין שולטים בו דינים אלא כולו רחמים וחסדים, וכן אמרו חז"ל (שבת ק"ה, ב) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

וזה פירוש, ונהפוך הוא אשר, שנהפוך אותיות 'אשר' ונגיע לאותיות שלאחריהם, והם אותיות 'שבת', על ידי זה יקויים ישלמו היהודים חמה בשונאיהם בזכות המתקת הדינים ומחילת העוונות של כלל ישראל.

*

א"י, על דרך דאיתא בכתבי הארז"ל (פרע"ח, שער תיקון הצות, פרק ג) לפרש הכתוב (איכה ה, א) זכור ה' מה היה לנו, דשם הוי"ה במילוי אלפי"ן [יו"ד ה"א וא"ו ה"א] עולה כמנין מ"ה, והוא שם הרחמים, ואילו שם אלקים ממדת הדין בנימטריא פ"ו כמנין תיבת לנ". ועתה בזמן הגלות נהפך שם הקדוש מ"ה למדת הדין בבחינת לנ", וזהו זכור ה' מה היה לנו, והבן.

וידוע (הקדמת תיקו"י, דף טז, א) דכאשר האותיות הן כסדרן, זה מורה על מדת הרחמים, ואילו כשהאותיות למפרע

ולאבד רח"ל, מכל מקום נתבטלה הגזירה כי כאמור שאצל אומות העולם הקב"ה מצרף מחשבה רעה ונחשב להם כאילו כבר קיימו בפועל. וזה הפירוש בקרא (ישעיה ה, י) עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום, וזאת משום שכבר חשבו לקיים הגזירה, כי עמנו א-ל, והוא ית"ש מצרף את מחשבותיהם לרעה כאילו כבר התקיים בפועל.

ובשראן בני ישראל שאמר אחשוורוש על אשר שלח ידו ביהודים, ונעשה הנס כיון שנחשב כאילו כבר נתקיים ונתבצע בפועל, לכן הדור קבלוהו עליהם בשמחה וברצון, שבכך יש להם עצה נפלאה לקיים כל התרי"ג מצוות על ידי מחשבה שהקב"ה יצרפה למעשה. ולזה אמרו חז"ל הדור קבלוה בימי אחשוורוש דייקא, שהוא אשר אמר והזכיר הדבר שמחשבה מצטרפת למעשה.

וזוהו, ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאיהם, שאצל היהודים ההנהגה היא להיפוך מאצל הגויים השונאים, שאצלם נחשב רק מחשבה רעה כמעשה, אבל אצל היהודים אדרבה מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ולזה נהיה הנס.

*

ותאמר אסתר אם על המלך טוב ינתן
גם מחר ליהודים וגו'. (ט, ז)

איתא בספרים הקדושים (אורה לחיים, פרשת ויחי, ד"ה א"י יששכר; שם, פרשת בשלה, ד"ה ויאמר ה'; ועיין דברי חיים, פרשת נח, ד"ה בפסוק [הב']) שהכפרה הגדולה המועלת לכל החמאים היא על

חז"ל הדבר בשם אותו רשע ולא אמרו בימי מרדכי ואסתר.

ויש לומר על פי מה שכתב בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש סיון, מאמר ב, אות ה) בטעם כפיית ההר כנגיית, דהנה האדם צריך לקיים כל התורה כולה וכל התרי"ג מצוות, והאדם מהרהר לעצמו איך יוכל לקיים כל המצוות, הרי כמה וכמה מצוות שאינן שייכות לכל אדם, ולא בכל זמן ועת באפשרות לקיימם, וזאת מלבד מה שהיצר הרע מטעה ומבלבל דעת האדם למונעו מקיום מצוות ה'. לכן חששו ישראל לקבל התורה, כי מי יוכל לעמוד באלה, ועל כן הוצרך להיות כפיית ההר, עיי"ש.

אך מצינו במגילת אסתר (ח, ז) שאמר אחשוורוש לאסתר המלכה ולמרדכי היהודי, הנה בית המן נתתי לאסתר ואותו תלו על העיץ על אשר שלח ידו ביהודים. והוא תמוה, דהלא בפועל לא עלתה זממו בידו לשלוח ידו ביהודים, ורק חשב לאבדם. אמנם כיון שאצל אומות העולם הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה (קידושין לט, ב ובתוס' ד"ה מחשבה רעה) נחשב לו להמן כאילו בפועל שלח ידו ביהודים לאבדם. וכיון שמרובה מדה טובה ואצל בני ישראל אין הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה אלא מחשבה טובה, לכן נתעוררו היהודים לקבל התורה בשמחה, מתוך מחשבה שגם אותן מצוות שלא יעלה בידם לקיים בפועל, מחמת שאינם שייכים אצלם, מכל מקום יכולים לקיימם על ידי מחשבה טובה, והקב"ה יצרפה למעשה.

ולכן אף שהיתה גזירה מן השמים שהסכימה להשמיד ולהרוג

במדינות אחשורוש לא נקט הלשון הקרובים והרחוקים.

ויש לומר דהכוונה אינה על הרחוקים במציאות, אלא הרחוקים בשנים ובזמנים, והיינו שישמרו את ימי הפורים עד סוף כל הדורות, לרמו שימי הפורים לעולם לא נבטלים (ילקוט, משלי ט, רמז תתקמד).

*

וקבל היהודים את אשר החלו לעשות וגו' כי המן בן המדתא האגני צורר כל היהודים וגו'. (פ, כג-כד)

בכל שנה ושנה מכים אנו את המן ומוחים את זכרו, ומעם הדבר הוא כי ברשעותו אם היה משלים את זממו הרע הרי גם אנו לא היינו נולדים עד סוף כל הדורות, ונמצא שרצה להרוג את כל הדורות, ובכל דור ודור הוא נענש מחדש. וזהו, כי המן בן המדתא האגני צורר כל היהודים, היינו עד הדור האחרון.

*

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. (ט, כה)

בספה"ק צמח דוד (לפורים, ד"ה ובבואה) פירש הפסוק באופן נפלא,

על פי מאמרם ז"ל (ירושלמי מכות, פרק ב, הלכה ו), שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו אמרה להם (משלי יג, כא) חטאים תרדף רעה, שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו אמרה להן (יהוקאל יח, ד) הנפש החוטאת היא תמות, תורה אמרה יביא קרבן ויתכפר, שאלו לקודשא בריך הוא חוטא

ידי קבלת מסירות נפש, כי בעצם נכוונותו למסור נפשו לשריפה ולשחיטה בעבור כבוד שמו יתברך מתכפרים לו עוונותיו, ואף שהוא עדיין מלוכלך בחטא. והנה בשעת גזירת המן ודאי קבלו כל ישראל עליהם בקבלה גמורה למסור נפשם למיתה על קידוש השם, אך לבסוף נתבטלה הגזירה.

והנה אסתר בקשה רשות להרוג את הגויים מחמת שרצו להרוג את היהודים, כי אצל אומות העולם הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה וכאילו הרגו את היהודים בפועל. ומרובה מדה טובה ממדת פורעניות, שליהודים נחשב שפיר כאילו אכן נהרגו על קידוש השם אף שבפועל לא נהרגו.

ובן הוא בזמננו, שכל הגויים חפצים להרוג את כל היהודים בלי יוצא מן הכלל, ולכן נחשב לנו שאכן קדשנו שמו יתברך בעולם, וזה נתעורר בכל שנה ושנה כיום הפורים. ונמצא שיום הפורים מסוגל לכפרת עוונות, כי הלא נחשב שמסרנו נפשנו על קידוש השם. וזהו, ותאמר אסתר אם על המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים, דיש מחר לאחר זמן (מדרש תנחומא, פרשת בא, אות יג), והיינו דעד סוף הדורות בכל שנה בפורים יחשב שבני ישראל מסרו נפשם על קדושת השם.

*

וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשורוש הקרובים והרחוקים. (ט, כ)

צריך ביאור למה רק כאן נקט 'הקרובים והרחוקים', ובשאר המקומות שנזכר במגילה לכל היהודים אשר

כ"ק אאדמו"ר זי"ע ממה שכתב בספה"ק בני יששכר (מאמרי ראש חודש, מאמר ב, אות ח) בשם הרמ"ע מפאנו (חקור הדין, חלק א, פרק א) שבכוא משיח צדקנו לגאלנו יודקקו להשלים את כל קרבנות החובה שחיסרו בזמן הגלות מעת חורבן בית המקדש כגון התמידין והמוספין וכל קרבנות החובה, ועושה שם חשבון של תק"פ קרבנות בשנה עיי"ש. ועד עכשיו עברו למעלה מי"ט מאות שנים, ועוד הקרבת התמידין, ויצמרכו לזה מליוני בהמות.

אמנם להנ"ל יש לומר שיוכלו לצאת ידי חובת הקרבנות על ידי הריגת הרשעים, והשופך דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן. וזכורני כשהייתי ילד כבן עשר שנים, בשנת תשכ"ג, נכנס יהודי אחד ממוצא אמריקאי שדר כאן בקרית צאנו, אל כ"ק אאדמו"ר זי"ע בבכיה על שהרגו את הנשיא קנדי, וכ"ק אאדמו"ר השיב לו: א שיינע ריינע כפרה... כיום כל הגויים הם רשעים, וכשיהרגו אותם יהא נחשב כאילו הקרבנו כולם כקרבנות.

זזהו שאמר הכתוב, ובכואה לפני המלך, רצ"ל כשיתגלה כבוד מלכותו בעולם בגאולה העתידה, כאשר והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה יד, ט), אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה, שעל פי תורה צריך להביא קרבן בשביל לעשות תשובה על המחשבות והמעשים הרעים, ואולם תחת זאת יקיימו ותלו אותו ואת בניו על העץ, ויהא נחשב כאילו הקריבו קרבן.

מתוך דברות קדשו ביומי דפורים
בשנים תשס"א-תשס"ה

מהו עונשו אמר להן יעשה תשובה ויתכפר לו.

ובאותו הדור לא עשו ישראל תשובה כדמוכח ממה שנהגו בסעודתו של אותו רשע, וגם קרבן לא היו יכולים להביא כיון שלא היה בית המקדש קיים, ונשאר רק הדרך של חטאים תרדף רעה ונפש החוטאת היא תמות, ולכן יצאה הגזירה להשמיד להרוג ולאבד.

אבל הקב"ה לא הסכים לזה, ואמר דהנה כל ענין הבאת הקרבן הוא שהאדם יהרהר בתשובה ויחשוב שכל מה שעושים לבהמה בשחיטה וזריקה וכו' היו צריכים לעשות לו, אלא שחם עליו הקב"ה ואמר שיביאו תמורתו בהמה, ובכך יתעורר האדם לתשובה. ואם כן אף שכעת אין בית המקדש קיים יכולים לעשות פעולה זו על ידי הריגת ותליית המן, שבני ישראל יהרהרו לעצמם שבאמת היו צריכים לתלות אותם ולהמיתם בנין חטאייהם, אלא שהקב"ה תלה תחתיהם את המן, ועל ידי זה יתעוררו לתשובה.

זזהו שאמר הכתוב, ובכואה לפני המלך, רצ"ל כשבא הקמרוג לפני מלך מלכי המלכים ב"ה, אמר הקב"ה, עם הספר, רצ"ל עם מה שאמרה תורה יביא קרבן ויתכפר, ואף שכעת אין בית המקדש קיים יכולים לעשות זאת על ידי ותלו אותו ואת בניו על העץ, עכד"ק והפח"ח.

על פי דבריו יש לומר עוד, דאיתא במדרש (במדבר רבה כא, ג) כל השופך דמם של רשעים כאילו הקריב קרבן, ושפיר יש שייכות בין הריגת הרשעים להקרבת קרבנות. ובאחד השיחים הביא

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים
שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרב רחמים בן שושן שליט"א - קרית צאנז, נתניה
מבוגרי ישיבת מהרש"ד בקרית צאנז שיסד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע
ע"ש חמיו הגה"ק רבי שמואל דוד הלוי בן רבי יוסף משה הלוי זצוק"ל אונגאר
גאב"ד נייטרא - לרגל יום ההילולא, ט' אדר תש"ה
ולעילוי נשמות

אביו הר"ר אברהם ב"ר יוסף ורחל ז"ל - נלב"ע ביום כ"ג מנחם אב תשמ"ח
אמו מרת סעודה ב"ר יצחק ויקוט ז"ל - נלב"ע ביום כ"ה אדר תשע"ה
חמיו הר"ר רפאל שמעון ב"ר אברהם וחסיבה ז"ל - נלב"ע ביום ר"ח אייר
חמותו מרת רחל ב"ר דוד ואסתר ז"ל - נלב"ע ביום י"א אלול תשנ"ח
אחיו הר"ר יוסף מכלוף ב"ר אברהם וסעודה ז"ל - נלב"ע ביום ג' תמוז תש"פ
אחותו מרת דוניז (דינה) ב"ר אברהם וסעודה ז"ל - נלב"ע ביום י"ג מרחשון תשפ"ב
גיסו הר"ר ישר דוד ב"ר רפאל שמעון ורחל ז"ל - נלב"ע ביום ט"ו אדר תש"ע
תנצב"ה

*****

משפחת הרשקוביץ הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמות

אביהם הרה"ח ר' אליעזר ב"ר משה ז"ל הרשקוביץ
נלב"ע ביום י"א אדר תשע"ה
ואימם מרת סערל ע"ה ב"ר יצחק שלמה שוי"ב ברוק ז"ל
נלב"ע ביום כ"ד שבט תשמ"ט
הרה"ח מוה"ר מנחם מענדל ב"ר אברהם חיים ז"ל - נלב"ע ביום ד' ניסן
מרת בילא ע"ה ב"ר משה ז"ל - נלב"ע ביום הושענא רבה תשע"ה
תנצב"ה

*****

הרה"ח ר' יצחק אייזיק הלוי פשחצקי הי"ו
פתח תקוה
לעילוי נשמות

אמו מרת חנה לאה ב"ר משה דוד הלוי ז"ל פשחצקי
נלב"ע ביום הפורים י"ד אדר ב' תשע"ט
תנצב"ה

הרה"ג ר' אליעזר אסטרייכר שליט"א

בני ברק

לעילוי נשמת

אמו מרת בלומא ב"ר צבי ז"ל אסטרייכר

נלב"ע ביום ט"ז אדר ב' תשע"א

תנצב"ה

*****

הרה"ג ר' חיים ישראל הלוי הורוביץ שליט"א - ראש כולל צאנז, צפת

והרה"ג ר' צבי אלימלך הלוי הורוביץ שליט"א

דומ"צ בית מדרשנו "דברי חיים", כפר גנים פ"ת

לעילוי נשמת אימם

מרת חנה רעכיל ב"ר צבי אלימלך ע"ה

אשת הרה"ח ר' אריה ז"ל - בונה ומקים בית מדרשנו "דברי חיים" בכפר גנים פ"ת

נלב"ע ביום י"ז אדר ב' תשע"ו

תנצב"ה

*****

הר"ר יקותיאל יהודה מילר הי"ו

קרית צאנז, טבריה

לקיים רצון צדיק כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

זכותו הגדולה תגן עליו ועל ב"ב לראות רוב אושר ונחת דקדושה כל הימים

"... ועיקר שבעקרים לטובת נשמתו, שאם יודעין ממני איזה חידוש
אמת בתוה"ק, לפרסמה בשמי וללמדם בישראל..."

מתוך צוואת הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע

.....
"... בואו ונחזיק טובה לכל המתעסקים בבירור מקחו של צדיק... ולעת הזאת
אליכם אישים אקרא, קחו עמכם דברים לעמוד לימינם ולחזק ידיהם, והיו להם
לאחיעזר ולאחיסמך בעין יפה וברוח נדיבה, כדי שיוכלו להמשיך במלאכת
הקודש להפיץ תמידין כסדרן הני מילי מעליוותא אמרות שהורות דנפקי מפומי
קדישא וימשיכו לזכות את הרבים האומרים מי יראנו טוב אין טוב אלא תורה,
וזכותא רבתא דכ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה תגן במגן האלה ותעמוד לכל
העושים והמעשים כמאמז"ל ביבמות צ"ו כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו
בעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר, ובמרום ילמד עלינו זכות שנזכה כולנו יחד
בברכה שלימה ויריק עלינו שפע חיים וברכאין טבין ממקורא דחי..."
מתוך אגרת קריאת קודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרימו תרומותיכם בעין יפה וברוח נדיבה במגבית ימי הפורים הבעל"ט
לתרומות בכרטיס אשראי, לפנות לטלפון 052-71 40042

הרה"ח ר' משה מאיר וקסמן הי"ו

בני ברק

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר ישראל שיחי

לרגל שמחת אירוסיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרב אברהם אבא שמרלך שליט"א

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הרה"ח ר' דניאל ניסנזון הי"ו

סאו פאולו, ברזיל

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח יקותיאל יהודה שיחי

לרגל שמחת אירוסיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' יוסף וייס הי"ו

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הרה"ג ר' אביגדור יהודה כהן שליט"א - ירושלים

לזכות נכדו ארון זאב הכהן שיחי

בן בנו הר"ר יוסף מרדכי הכהן הי"ו שנולד במזל טוב

יזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

ולעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' שמואל מאיר הכהן ז"ל

ב"ר שמחה בונם הכהן ז"ל - נלב"ע ביום כ"ח תשרי תשפ"ג

תנצב"ה

*****

הר"ר עמרם גולדשטיין הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' נתן הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אלחנן דוב יחיאל ויינברגר הי"ו

לזכות בנותיו התאומות שיחי שנולדו במזל טוב

יזכה לגדלן לבעלי תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הר"ר יקותיאל יהודה זילברמן הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' ישראל ליב הי"ו, וחתן הרה"ח ר' נפתלי אלכסנדר דויד הי"ו

לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב

יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

יעמוד על הברכה ידידינו הנכבד
הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך הי"ו
קרית בעש"ט, פתח תקוה
יוזם ובונה קרית צאנז בעיה"ק טבריה

בן הרה"ג ר' בן ציון רייך שליט"א
נאמן בית רבוה"ק

שהרים תרומתו להדפסת הגליון

לעילוי נשמת אמו החשובה

האשה הדגולה אשר כל ימיה עמדה לעזר בעלה הדגול
במעשי החסד והצדקה, יראת ה' היא אוצרה,
כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון, ביתה בית ועד לחכמים,
טובת הלב ואצילת המידות, בתבונה בנועם ובחן חינכה את צאצאיה
לתורה וליראה, לאהבת השי"ת ואהבת ישראל,

וזכתה לראות דור ישרים מבורך

מרת פרידא גילה ע"ה

בת הרה"ח המופלג מוה"ר יצחק אייזיק הלפרין ז"ל

נלב"ע ביום י"ז אדר ב' תשע"ט

תנצב"ה

כִּי כֵן דִּבֶּר הַמַּלְאָךְ

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א פתח את
מגבית פורים תשפ"ג בהרמת תרומה נכבדה
למען אחינו ובשרינו אנשי שלומנו:

בטוחני שהנותנים יראו ברכה!

עצם הנתנה יש בה ברכה, וכנודע
מספח"ק על הכתוב 'ונתנו', שהוא נקרא
מתחילה לסוף ומסוף לתחילה,
כי הנתנה יש בה ברכה גם לעותן,
בפרט שנותנים לאחינו ובשרינו.

טייערע ברודערס פתחו את הלב והעניקו ביד רחבה
ועין יפה למען הכנסת אורה ושמחה לבתי אחינו
ובשרינו המשוועים לעזרתך!

מפקידים מראש:

לכה"פ 360 ₪

מתנות לאביונים שימסרו בו ביום!

פורים תשפ"ג | מהפכה של חסד וצדקה

1-700-720-750

בנק: מרכנתיל - 17 סניף: גאולה - 635 מספר ח-ן: 103792, עזר לקהל (ע"ד)

